

Jak informační zdroje pomáhají v době krize?

Petr Dudek

Unipetrol Services, s.r.o., Litvínov
petr.dudek@unipetrol.cz

INFORUM 2009: 15. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 27. – 29.5. 2009

Abstrakt: *Príspevek se zabývá informačními zdroji, které mohou pomoci podnikatelským subjektům v období krize. Zaměřuje se jak na zdroje komerční (placené), tak i na vybrané „free“ zdroje (např. zdroje poskytované státní správou). Regionálně se omezuje především na zdroje s obchodně-ekonomickou a právní problematikou, pokrývající evropský trh se zvláštním zaměřením na Střední Evropu. Autor rozebírá oblasti, ve kterých lze s úspěchem využít externích zdrojů pro podporu obchodu nebo zmírnění rizika podnikání. Jednotlivé informační zdroje se snaží nejen popsat, ale i zhodnotit kvalitu jejich obsahu, možnosti ovládnutí a celkový přínos pro podnikatelskou sféru. Z prezentovaných zdrojů a postupů se může inspirovat každý podnikatelský subjekt - od těch nejmenších až po velké společnosti - protože dostatečné informační zajištění neznámá vždy nutnost vynaložení vysokých nákladů.*

Informační zdroje obecně pomáhají podnikatelským subjektům poznat prostředí, ve kterém se snaží uplatnit. Týká se to zdrojů s obchodně-ekonomickou tematikou, zdrojů s čistě vědeckými nebo technologicky zaměřenými informacemi, ale například i zdrojů s legislativním a normotvorným obsahem.

Nemusí kolem nás zrovna „zuřit“ hospodářská krize, abychom si uvědomili důležitost pravidelného sledování informací, využitelných pro náš podnikatelský záměr. Nicméně v období krize význam určitého typu informací narůstá. V současné době pozorujeme několik jevů, typických pro období hospodářské krize, alespoň v oblasti průmyslových odvětví:

1. zhoršující se platební morálka firem, která v některých případech přerůstá až v zahájení insolvenčního řízení,
2. zvýšenou aktivitu v oblasti M & A (mergers & acquisitions),
3. snižování výdajů, spojené s významným omezováním investic, zejména investic do nových technologií, modernizace stávajícího zařízení a údržby

Jak může informační specialista v tomto období prospět své firmě? Jednoduše monitorováním těchto typických jevů. Nestačí samozřejmě jen informace monitorovat, získané informace se musí analyzovat a transformovat tak, aby je společnost mohla dobře využít. Jak to tedy konkrétně udělat? To se dozvíte na následujících řádcích.

1. Negativní informace o firmách

Negativní informace o firmách jsou obecně takové informace, které „staví“ firmu do nepříznivého postavení. Takovými informacemi jsou např. záznamy o dlužích, exekucích, konkurzech či insolvenčních řízeních. To jsou „tvrdé“ údaje, které jednoznačně ukazují na vážný problém ve firmě, i když například v případě záznamů o dlužích je třeba každý záznam analyzovat a vyhodnocovat samostatně. Může se totiž stát, že se firma dostane do databáze neplatičů i kvůli několikasetkorunovému dluhu. Trochu „měkčí“ negativní informace jsou například zprávy o vedení soudních sporů, o propouštění zaměstnanců, o omezování investičních výdajů, o hospodářských výsledcích, o vývoji kurzu cenných papírů nebo o stávkách. Při

hodnocení těchto informací musíme většinou detailněji přihlížet k celkovému prostředí, v němž daná firma funguje.

Já se dále zaměřím na „tvrdé“ informace, jejichž zpracování a vyhodnocování můžeme do značné míry automatizovat. Dávají nám jasný signál, že se s firmou „něco negativního děje“. Podívejme se, jaké jsou v našem regionu databáze, z nichž můžeme uvedené informace získávat. Obecně existují veřejné a komerční zdroje. Zatímco veřejné zdroje poskytují většinou orgány státní správy na základě platné legislativy (a často zdarma), komerční zdroje, které jsou placené, poskytují data s určitou přidanou hodnotou. Dá se říci, i když bychom našli i výjimky, že tzv. „free“ zdroje přináší data v podobě, která se hůře zpracovává, či-li jejich zpracování nás bude stát více času a námahy. Následující přehled přináší informace o tom, jak situace vypadá v našem nejbližším okolí (Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Německo, Rakousko). Uvedené cenové údaje považujte prosím za orientační, ceníky jednotlivých dodavatelů jsou příliš rozsáhlé a rozmanité na to, aby bylo možné ukázat ceny za srovnatelných podmínek.

1.1 Vybrané veřejné zdroje

Administrativní registr ekonomických subjektů – ARES (<http://www.ares.cz>)

Databáze poskytuje přístup k mnoha rejstříkům (obchodnímu, živnostenskému, plátců daně, ...), přístup je poskytován zdarma, je možné využít řady XML služeb. Pokrývá informace o českých subjektech. Komunikační rozhraní je české.

E-justice portál (<http://portal.justice.cz>)

Portál poskytuje zdarma přístup k obchodnímu rejstříku a insolvenčnímu rejstříku. V rámci obchodního rejstříku je k dispozici též Sběrka listin a Evidence úpadců. Přístup je poskytován zdarma, u insolvenčního rejstříku je k dispozici monitor a webová služba. Pokrývá informace o českých subjektech. Komunikační rozhraní je české a anglické.

Obchodný vestník SR (<http://www.justice.sk/>, <http://ovsr.struix.com>)

Na stránkách [justice.sk](http://www.justice.sk/) si můžete zobrazit slovenský obchodní rejstřík a také PDF podobu OV SR. Na druhé URL adrese existuje aplikace, ve které můžete vyhledávat záznamy z OV SR od ledna 2009. Nejlepších výsledků dosáhnete, vyhledáváte-li pomocí IČO firmy. Pokud chcete využít funkci monitor, musíte si zajistit registraci. Komunikační rozhraní je u první adresy slovenské a anglické, anglicky však můžete vyhledávat pouze v obchodním rejstříku. Druhá adresa má pouze slovenské rozhraní.

Ministerstvo spravedlnosti Maďarska (<http://www.e-cegjegyzek.hu/info/page/ceginfo>)

Na stránkách je provozovaný oficiální obchodní rejstřík maďarských firem. Vyhledávat lze podle registračního čísla, VAT čísla nebo názvu. Komunikační rozhraní je pouze maďarské.

Ministerstvo spravedlnosti Německa (<http://www.justiz.de>, <https://www.handelsregister.de>)

Na první adrese najdete databázi insolvenčního rejstříku, kde můžete provést základní vyhledání i zobrazení dokumentu. Obchodní rejstřík najdete potom na druhé adrese. Ten umožňuje i stažení dokumentů, a to za poplatek 4,5 EUR/dokument. Komunikační rozhraní je pouze německé.

Ministerstvo spravedlnosti Polska (<http://www.ms.gov.pl/>, <http://krs.cors.gov.pl/>)

Ministerstvo provozuje obchodní rejstřík (vyhledávání – viz druhá adresa), jehož součástí je i registr úpadců. Poskytované informace jsou zdarma, komunikační rozhraní je v polštině.

1.2 Vybrané komerční zdroje

Centrální registr dlužníků – CERD (<http://www.centralniregistrdluzniku.cz>)

Databáze poskytuje informace z registru návrhů na konkurz a konkurzů; předplatné je od 1 000 CZK/rok výše (nebo 50 CZK/dotaz). Obsahuje informace i o zahraničních subjektech (nikde jsem však nezjistil konkrétní rozsah), které lze vyhledávat pouze podle registračního čísla (české fyzické osoby lze vyhledávat podle celé řady kritérií). Komunikační rozhraní je české.

Creditinfo Solutions/Creditinfo Czech Republic (<http://www.creditinfosolutions.com>, <http://www.cicr.cz>)

Produkty Systém sledování vazeb (SSV), Creditinfo - Firemní monitor a Creditinfo – Firemní lustrátor přináší komplexní informace o českých podnikatelských subjektech (včetně kreditního skóre a vazeb mezi firmami). Český SSV nabízí i on-line službu monitor, která pokrývá cca 25 registrů (insolvenční, exekuce, konkurzy, dlužníci). Předplatné je od 30 000 CZK/rok, lze objednat i dodání kreditní zprávy off-line za cenu cca 1700 CZK. Nabízí firemní informace především z regionu Střední a Východní Evropa (orientace na většinu bývalých socialistických států, včetně Kazachstánu, Gruzie, Ukrajiny a Litvy) a dále z oblasti Středního Východu, Kypru, Řecka a Islandu. Off-line kreditní zprávy lze objednat pro cca 60 států. Standardní doba dodávky off-line kreditní zprávy se pohybuje v rozmezí 5 – 10 pracovních dní. Komunikační rozhraní je české a anglické, u první adresy navíc ještě slovenské, německé a ruské.

Czech Credit Bureau (<http://www.cribis.cz>)

Databáze CRIBIS obsahuje podrobné informace o českých podnikatelských subjektech, včetně kreditního skóre. Je možné objednat i on-line službu monitor; předplatné se pohybuje v od 5 000 CZK/rok. Cena za komplexní zprávu je kolem 860 CZK při ročním předplatném za cca 75 000 CZK. Komunikační rozhraní je české a anglické.

COFACE Czech (<http://www.coface.cz>)

Databáze ICON obsahuje podrobné informace o českých podnikatelských subjektech, včetně kreditních informací. Je možné objednat i on-line službu monitor. Cena za komplexní zprávu je kolem 950 CZK při ročním předplatném za cca 85 000 CZK. Off-line kreditní zprávy lze objednat pro více než 100 států. Standardní doba dodávky off-line kreditní zprávy se pohybuje v rozmezí 6 – 15 pracovních dní. Komunikační rozhraní českých stránek COFACE je v češtině, rozhraní vlastní databáze lze nastavit na jeden ze 17 jazyků.

D & B (<http://www.dnbcezech.cz>, <http://www.platbyfirem.cz>)

Databáze obsahuje informace o firmách, včetně kreditních informací. Unikátní databáze DUN-Trade® obsahuje informace o platební morálce firem. Cena je závislá na počtu objednaných kreditů. Cena za komplexní zprávu je kolem 1 500 CZK při ročním předplatném za cca 75 000 CZK. Komunikační rozhraní je české, slovenské a anglické.

Skyminder (<http://www.skyminder.com>)

Portál slouží jako jednotný zdroj firemních informací, včetně kreditních. Svým rozsahem pokrývá asi 230 států a 50 mil. firem. Zdrojem dat jsou přední světoví poskytovatelé firemních informací, jako například D&B, Coface, Creditinfo, Cribis, Equifax, KSV či Thomson Financials. Platby se provádí formou pay-as-you-go a cena za komplexní zprávu se pohybuje od 1 000 do 5 000 CZK. Komunikační rozhraní je anglické, francouzské a italské.

Bureau van Dijk (<http://www.bvdep.com>)

Dodavatel firemních informací, který nabízí sestavení komplexního řešení, složeného z rozsáhlého portfolia svých databází. Zákazník si tak vybere sestavu podle svých potřeb. Databáze mají vynikající kvalitu a pokrývají většinu světa se zvláštním zaměřením na Evropu.

Kvalitě databází ovšem odpovídá i cena předplatného. Ta se pohybuje v řádech statisíců CZK/rok. Komunikační rozhraní je vícejazyčné, včetně angličtiny, němčiny, francouzštiny nebo italštiny.

Lursoft (<http://www.lursoft.lv/>)

Tato lotyšská IT firma zpřístupňuje řadu lotyšských firemních databází, včetně databáze insolventních firem a bankrotů. Vyhledání a základní informace jsou zdarma, detailní informace jsou dostupné na základě placené registrace. Můžete si objednat monitor, který stojí 9,9 LVL/měsíc (1 LVL = 37 CZK). Komunikační rozhraní je lotyšské, ruské a anglické.

Jusline Österreich (<http://www.jusline.at>)

Rakouská IT firma nabízí zdarma data z insolvenčního rejstříku, včetně určité možnosti monitoru. Komunikační rozhraní je německé.

Slovak Credit Bureau (<http://www.urplus.sk>)

Společnost provozuje aplikaci Universálny register Slovenskej republiky, kde lze nalézt, kromě základních a finančních firemních údajů, též informace o neplátcích a konkurzech. Základní roční předplatné činí cca 1 000 EUR. Komunikační rozhraní je slovenské a anglické.

Unternehmensregister (<https://www.undernehmensregister.de>)

Na této adrese je kumulována řada německých firemních databází, včetně hospodářských výsledků firem a insolvenčního rejstříku. Řada informací je poskytována zcela zdarma, některé údaje jsou dostupné za poplatek až po registraci. Komunikační rozhraní je v němčině, angličtině, francouzštině, italštině a španělštině.

Cégtaláló – CÉGKIVONAT (www.cegtalalo.hu)

Komerční zdroj, který zpřístupňuje firemní informace za poplatek. Ceny se pohybují podle rozsahu informace od cca 150 CZK (jen základní data) až po 1 500 CZK (kompletní zpráva). Informace obsahují, kromě základních firemních údajů, rating platební morálky, predikci úpadku, údaje o likvidaci apod. Platba je možná např. prostřednictvím kreditní karty. Komunikační rozhraní je pouze v maďarštině.

eGov Company Register (<https://www.companyregister.hu>)

Komerční zdroj, který poskytuje informace o maďarských firmách z obchodního registru. Informace obsahují, kromě základních firemních údajů, též údaje o bankrotech a likvidacích. Komunikační rozhraní databáze je anglické a maďarské, firemní dokumenty můžete získat buď originální maďarské nebo přeložené do angličtiny, němčiny nebo francouzštiny. Překlad můžete zvolit buď strojový nebo certifikovaný v papírové podobě, od toho se odvíjí výsledná cena. Ta se pohybuje v širokém rozmezí od cca 100 CZK až po 5 000 CZK.

Europejska Gięlda Długów (<http://www.gieldadlugi.eu>)

Tato komerční organizace se zabývá vymáháním dluhů v Polsku. Na svých stránkách zpřístupňuje zdarma databázi dlužníků. Komunikační rozhraní je v angličtině.

2. Mergers & Acquisitions

Data o změnách ve vlastnických vztazích firem jsou prospěšná ze dvou důvodů. Prvním důvodem je vaše snaha o akvizici v daném regionu a oboru, druhým potom sledování akvizičních aktivit konkurence a případná včasná obrana proti násilnému převzetí vaší společnosti. Právě období krizí je pro společnosti, které disponují dostatečným kapitálem vynikající příležitostí, jak lze poměrně snadno kupovat konkurenční společnosti.

V oblasti akvizic můžeme sledovat dva základní typy informací. Tou první je monitoring právě probíhajících nebo již uzavřených akvizic, tou druhou potom monitoring potenciálních akvizic. Na první typ existuje řada informačních zdrojů, které Vám přináší přehledy akvizic. Druhý typ informací musíme získávat poměrně pracně monitorováním a analýzou oborového zpravodajství, i když i v této oblasti existuje řada nástrojů, které nám mohou s analýzou pomoci.

Podívejme se nyní na první typ informačních zdrojů, tedy na zdroje, pomocí nichž můžeme získat přehledy o probíhajících nebo dokončených akvizicích.

Poradenské firmy (<http://www.kpmg.com>, <http://www.pwc.com>)

Poradenské firmy zpřístupňují zdarma řadu publikací, mezi nimiž lze najít i ty s problematikou M&A. Např. společnost PwC vydává řadu dokumentů „M&A Insights“ pro různé obory, v chemii potom vydává čtvrtletník „Global chemicals M&A analysis“.

Evropská komise (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>)

Evropská komise schvaluje případy M&A, které podléhají příslušné evropské právní normě (Council Regulation (EC) No 139/2004). Na uvedené stránce získáte přehled o probíhajících nebo dokončených schvalovacích řízeních.

Who Owns Whom (databázové centrum DataStar)
mezinárodní data, denní aktualizace, placený přístup

TFSD Worldwide Mergers & Acquisitions (databázová centra DataStar a Dialog)
mezinárodní data, denní aktualizace, placený přístup

TFSD Joint Ventures & Alliances (databázové centrum Dialog)
mezinárodní data, denní aktualizace, placený přístup

Thomson Reuters (Reuters 3000 Xtra, <http://www.reuters.com/finance/deals/mergers>)

Na uvedené stránce můžete sledovat mezinárodní data o akvizicích. Data jsou denně aktualizována. V systému Reuters 3000 Xtra je možné sledovat majetkové účasti firem, vyhledání se provádí pomocí sofistikovaného formuláře, výsledky dostanete v tabulkové formě, kterou můžete dále upravovat podle řady filtrů. Cena této aplikace je však již poněkud vyšší, kolem 1 300 EUR/měsíc (aplikace však obsahuje obrovské množství dalších informací).

Acquisitions Monthly (<http://www.aqm-e.com>)

Thomson Reuters vydává tento měsíčník a umožňuje přístup do databáze s daty od roku 1999. Roční předplatné je 700 až 1 700 GBP.

3. Zpravodajství

Zpravodajské zdroje používáme zejména ke sledování aktuálních událostí. Mezi hlavní události, sledované v období krize, patří:

- negativní záznamy o firmách (bankroty, propouštění, stávkový, uzavírání výroby/odstávky, hospodářské výsledky, ...)
- informace o akvizicích
- investiční aktivity, resp. míra jejich snižování

Zdrojů, které můžeme využít k těmto účelům je velmi mnoho. Já zde představím jen některé zástupce, které považuji za zajímavé.

Thomson Reuters (Reuters 3000 Xtra)

O této aplikaci jsem se již zmiňoval. Obsahuje obrovské množství informací, mimo jiné i zpravodajský servis. Kromě vlastního Reuters servisu umožňuje též přístup ke zpravodajskému servisu Factiva, a to vše v rámci paušálního (i když vyššího) poplatku.

Dialog NewsRoom (<http://www.dialognewsroom.com/>, databázová centra DataStar a Dialog) Databáze kumuluje a zpřístupňuje zpravodajské informace více než 11 000 zdrojů (noviny, časopisy, zpravodajské agentury, brokerské firmy, banky, burzy, ...). Zprávy lze vyhledávat podle řady kritérií a lze též volit formát výstupu. Můžete si též nastavit automatické alerty, které Vám zajistí pravidelný přísun aktuálních informací do vaší e-mailové schránky. Přístup k databázi je placený, buď formou pay-as-you-go nebo paušálním ročním poplatkem.

Právě dnes (<http://www.pravednes.cz>)

Tento velmi zdařilý český portál kumuluje přes 2 000 informačních zdrojů (především českých), které zpřístupňují informace pomocí RSS kanálů. Informace lze jednoduše vyhledávat, další operace se získanými výsledky je již složitější (výsledky nelze filtrovat ani hromadně uložit). Můžete si však nastavit automatické alerty, které Vám zaručí zasílání vyhledaných zpráv do e-mailové schránky. Přístup je možný zdarma nebo placený. U neplaceného přístupu máte určitá omezení při vyhledávání článků, např. nelze využít fulltextové hledání.

NewsNow (<http://www.newsnow.co.uk/h/>)

Stránka Vám zpřístupní vynikající zpravodajský portál, monitorující přes 36 000 informačních zdrojů, které zpřístupňují informace pomocí RSS kanálů. Základní využití je zdarma, profesionální placený přístup stojí cca 75 GBP/měsíc.

EIN News (<http://www.einnews.info/>; <http://www.einnews.com/>)

Tento zpravodajský portál Vám zpřístupní kolem 36 000 informačních zdrojů. Lze si vybrat nebo nadefinovat vlastní profil a ten zpřístupnit pomocí různých technologií (RSS, JavaScript, HTML, iFrame, ...) nebo si zdarma objednat e-mail alert. Základní využití je zdarma, pro komerční účely je třeba zaplatit cenu cca 30 USD/měsíc.

4. Závěr

Na uvedených příkladech jsem se snažil ukázat, na jaké typy obchodně-ekonomických informací je dobré se orientovat v době krize. Jak je z ukázek patrné, existují jak volné informační zdroje, tak i zdroje placené. Obecně lze říci, že pro vážnější práci nevystačíme pouze s volnými zdroji, vždy je třeba hledat vhodný kompromis mezi placenými a volnými zdroji. Neexistuje však jednotný návod, jak si portfolio zdrojů zkombinovat, to záleží na mnoha různých faktorech jako např. na velikosti firmy nebo oboru, ve kterém podnikáte.

5. Použité zdroje

1. Informační servis skupiny Unipetrol – isUNIP
2. RBA Information Services: <http://www.rba.co.uk>
3. Tiskové materiály o zmiňovaných komerčních zdrojích